

PEMBERITAHUAN PERTANYAAN BAGI JAWAPAN LISAN
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KETIGA,
PARLIMEN KETIGA BELAS,
MAJLIS MESYUARAT DEWAN RAKYAT

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : YB TUAN M. KULASEGARAN
[IPOH BARAT]

TARIKH : 17 November 2015

Tuan M. Kulasegaran [Ipoh Barat] minta PERDANA MENTERI menyatakan:-

- (a) sejauh manakah seriusnya Kerajaan memandang dan memberi keutamaan terhadap pengesahan Mahkamah Jenayah Antarabangsa Rom (*Rome Statute of the International Criminal Court*) dan Perjanjian Perdagangan Senjata (*Arms Trade Treaty*); dan
- (b) bagaimanakah Kerajaan akan melaksanakan pengisytiharan yang telah dipersetujui oleh Ahli-ahli Parlimen Malaysia dan dari serantau dunia dalam Forum anjuran Parlimen Malaysia oleh Parliamenterian For Global Action (PGA) yang telah diadakan pada 30 Julai 2015 di Kuala Lumpur.

JAWAPAN: YB PUAN HAJAH NANCY SHUKRI
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI

Tuan Yang di-Pertua,

1. Pada prinsipnya, Malaysia menyokong penubuhan Mahkamah Jenayah Antarabangsa atau *International Criminal Court* sebagai tribunal jenayah antarabangsa tetap yang pertama untuk memastikan jenayah antarabangsa yang serius seperti genosid, jenayah perang, jenayah terhadap kemanusiaan (*crimes against humanity*) dan jenayah pencerobohon (*crimes of aggression*) dibawa ke muka pengadilan.

2. Namun bagi maksud Malaysia menjadi negara pihak kepada Statut Rom tersebut, pemerhatian dan implikasi dari segi undang-undang adalah seperti yang berikut:

- (i) keberkesanan Mahkamah Jenayah Antarabangsa dalam melaksanakan fungsi dan kewajipannya selaras dengan prinsip *complementarity* sebagaimana yang diperuntukkan di bawah Artikel 1 Statut Rom perlu dipastikan. Ini berdasarkan pemerhatian bahawa kes-kes Mahkamah Jenayah Antarabangsa yang melibatkan situasi di Kenya dan di Libya gagal mengambil kira prinsip *complementarity* tersebut iaitu pendakwaan di peringkat domestik oleh Kenya dan Libya masing-masing perlu diberi keutamaan terlebih dahulu sebelum kes dibawa ke peringkat Mahkamah Jenayah Antarabangsa. Dalam erti kata lain,

pemakaian prinsip ini dalam kes-kes sedia ada tidak menunjukkan bahawa ia dilaksanakan dengan efektif;

(ii) Artikel 27 Statut Rom memperuntukkan bahawa kekebalan (*immunity*) atau peraturan-peraturan khas yang terpakai bagi seseorang semasa menyandang jawatan rasmi di bawah undang-undang domestik atau antarabangsa tidak boleh menghalang Mahkamah Jenayah Antarabangsa daripada melaksanakan bidang kuasanya ke atas orang sedemikian. Penerimaan terhadap Artikel ini merupakan salah satu aspek penting kerana ia menyentuh isu kekebalan Yang di-Pertuan Agong dan Raja-Raja Melayu di bawah Fasal (1) Perkara 32, Fasal (2) Perkara 181, Perkara 182 dan Perkara 183 Perlembagaan Persekutuan. Dalam hal ini, apa-apa pindaan terhadap Perlembagaan Persekutuan yang melibatkan hak keistimewaan dan kekebalan Yang di-Pertuan Agong dan Raja-Raja Melayu memerlukan persetujuan Majlis Raja-Raja terlebih dahulu, selaras dengan Fasal (4) Perkara 38 Perlembagaan Persekutuan;

(iii) Malaysia masih boleh mempertimbangkan untuk membenarkan Mahkamah Jenayah Antarabangsa melaksanakan bidang kuasanya ke atas sesuatu kesalahan sekiranya ia berlaku di Malaysia walaupun tidak menjadi Negara Pihak. Hal ini diperuntukkan dalam Artikel 12(3) Statut Rom yang membolehkan Negara-negara Bukan Pihak memasukkan suatu deklaras *ad hoc* dengan

Mahkamah Jenayah Antarabangsa bagi maksud tersebut;
dan

- (iv) perkara utama yang menjadi persoalan adalah berhubung kebebasan Mahkamah Jenayah Antarabangsa. Artikel 13(b) Statut Rom, antara lain memperuntukan bahawa Mahkamah Jenayah Antarabangsa boleh melaksanakan bidang kuasanya terhadap jenayah antarabangsa iaitu genosid, jenayah perang, jenayah terhadap kemanusiaan dan jenayah pencerobohon sekiranya rujukan dibuat oleh Majlis Keselamatan Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu yang bertindak di bawah Bab VII Piagam Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu. Dalam hal ini, diperhatikan bahawa terdapat pengaruh Majlis Keselamatan Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu terhadap kebebasan Mahkamah Jenayah Antarabangsa dalam melaksanakan fungsi-fungsinya. Peruntukan-peruntukan tersebut secara langsung membenarkan negara-negara ahli Majlis Keselamatan (yang tetap dan tidak tetap) yang bukan Negara Pihak kepada Statut Rom mengambil tindakan untuk merujuk suatu Negara bukan Pihak ke Mahkamah Jenayah Antarabangsa. Pada masa ini, tiga daripada anggota tetap Majlis Keselamatan Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu iaitu Amerika Syarikat, China dan Rusia adalah bukan Negara Pihak kepada Statut Rom. Selanjutnya, berdasarkan situasi-situasi yang telah dirujuk oleh Majlis Keselamatan Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu setakat ini, konteks keputusan yang diambil adalah

tidak jelas. Contohnya, situasi Sudan dan Libya dirujuk ke Mahkamah Jenayah Antarabangsa manakala situasi di Iraq ketika *Operation Iraqi Freedom 2003* mahupun situasi di Palestin tidak dirujuk.

3. Justeru, penyertaan Malaysia dalam Statut Rom perlu dikaji dan diberikan pertimbangan yang mendalam oleh Kerajaan kerana ia menyentuh perkara yang mempunyai implikasi undang-undang yang serius seperti kedaulatan Malaysia dan kekebalan Yang di-Pertuan Agong. Pemerhatian yang berterusan akan dibuat terhadap perkembangan kes di luar negara yang dibawa ke Mahkamah Jenayah Antarabangsa seperti Sudan dan Kenya untuk melihat keberkesanan dan kebebasan Mahkamah Jenayah Antarabangsa dalam melaksanakan fungsi dan kewajipannya bagi memastikan Mahkamah Jenayah Antarabangsa ini dilaksanakan sebagai satu Mahkamah yang adil dan bebas.

4. Berkenaan *Arms Trade Treaty*, Malaysia telah menandatangani Triti tersebut pada 26 September 2013 dan setakat ini, Malaysia masih belum meratifikasi Triti tersebut. Malaysia hanya bersedia untuk menjadi Negara Anggota Triti tersebut atau meratifikasi Triti tersebut sebaik sahaja proses pelaksanaan segala kerangka perundangan, dasar dan hal ehwal pentadbiran yang berkaitan diselaraskan sepenuhnya dengan peruntukan Triti tersebut.

Sekian, terima kasih.